

ลับ"ระบบสอบคัดเลือกเด็ก"ตัวการสร้างเหลื่อมล้ำ

■ นำเสนอเมื่อ 9 มิ.ย. 2560

ฝ่ายวิจัย สสวท.ศึกษาสภาพการศึกษาไทย โดยมองผ่านผลการสอบ PISA ระบบการศึกษาไทยยังห่างไกลความเป็นเลิศ มีจุดอ่อนดาดนลบ ต้องแก้ไขปรับปรุงรีบด่วน ซึ่ง "ระบบ" รับนักเรียนที่ใช้วิธีการสอบคัดเลือกเด็กเก่งเป็นตัวการสำคัญทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำทั้งการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม แผนวาทพัฒนธรรมเคารพผู้ใหญ่ ทำให้เป็นอุปสรรคการคิด วิพากษ์วิจารณ์ อีกทั้งการยกย่องคนมีชื่อเสียงให้มาทำงานด้านการศึกษาทั้งที่ขาดประสบการณ์ ทำให้การแก้ปัญหาไปไม่ถึงไหน รวมทั้งค่านิยมต้องให้ผู้อื่นบอก ส่งผลให้เกิดวงจรวาทวาทวิชาไม่จบสิ้น

ดร.พรพรรณ ไวทยางกูร ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เปิดเผยว่า ฝ่ายวิจัย สสวท.ได้จัดทำเอกสาร "Focus ประเด็นจาก PISA" ซึ่งจะเผยแพร่เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ข้อมูลประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการประเมินผลของ PISA ขณะนี้ เอกสารฉบับที่ 18 ประจำเดือนมิถุนายน 2560 เรื่อง "PISA กับประเทศไทย : ความจริงที่ต้องยอมรับ" ได้เผยแพร่แล้วที่ <http://pisathailand.ipst.ac.th/pisa/focus/>

เนื้อหารายงานแนวโน้มผลการประเมินของนักเรียนไทย เมื่อติดตามดูการขึ้นลงของคะแนนตั้งแต่ PISA 2000 ถึง PISA 2015 ในแต่ละช่วงของการประเมิน (ทุก 3 ปี) โดยเริ่มจากการประเมินที่มีวิชานั้นเป็นหลัก กล่าวคือ การอ่านตั้งแต่ PISA 2000 คณิตศาสตร์ ตั้งแต่ PISA 2003 และวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ PISA 2006 พบว่าการอ่านมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการประเมินทางด้านวิทยาศาสตร์ในช่วง PISA 2009 และ PISA 2012 คะแนนเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูง และกลับลดลงใน PISA 2015 เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนวิทยาศาสตร์ในภาพรวมมีคะแนนเพิ่มขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงไม่มีนัยสำคัญ จึงถือว่าไม่เปลี่ยนแปลง

เมื่อผลการประเมินออกมาไม่เป็นที่พอใจ ระดับนโยบายและสาธารณะก็พุ่งเป้าไปที่ 3 เป้าหลัก คือ ครู นักเรียน และหลักสูตร แต่ที่แท้จริงแล้วยังมีตัวแปรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาไทย คือการเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย ตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปการศึกษาใน พ.ศ.2542 ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากผลการประเมินใน PISA 2000 ซึ่งเก็บข้อมูลใน พ.ศ.2541 (และรายงานผลใน พ.ศ.2542) หลังจากรูปการปฏิรูปการศึกษาแล้วผลการประเมินใน PISA 2003 และ PISA 2006 ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง และเริ่มหยุดตกต่ำลงใน PISA 2009

หลักฐานจากงานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์ การศึกษาของธนาคารโลกชิ้นหนึ่ง บ่งชี้ว่า ความมั่งคั่งของการศึกษาไทยส่วนหนึ่งมาจาก "ระบบ" แมวามีรายงานว่าการประเมินด้านอ่านของนักเรียนไทยระหว่าง PISA 2000 กับ PISA 2006 มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากปัจจัยที่มาจากตัวนักเรียนเองส่งผลให้คะแนนเพิ่มขึ้น (6.3 คะแนน) แต่เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านระบบ กลับพบว่าส่งผลให้คะแนนลดลง (22.4 คะแนน) เป็นผลให้คะแนนรวมลดลง (16.1 คะแนน)

รายงานจากฝ่ายวิจัยชี้ว่า ตัวแปรจากระบบที่ส่งผลกระทบต่อทางลบ ได้แก่ การรับนักเรียนเข้าโรงเรียนโดยการคัดเลือกทางวิชาการ ซึ่งการคัดเลือกเช่นนี้ไม่มีปฏิบัติในหลายประเทศที่มีผลการประเมินสูง เช่น ฟินแลนด์ เกาหลีใต้ เป็นต้น การแบ่งแยกกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ เช่น การแยกนักเรียนไปอยู่ห้องคิง/ห้องควีน หรือห้องโหล

ทำให้นักเรียนอ่อนซึ่งมีจำนวนมากกว่านักเรียนเก่ง ขาดประสบการณ์ที่จะได้เห็นการเรียนของเพื่อน
ขาดโอกาสจะแบ่งปันทั้งความรู้ ความคิด และวิธีการเรียนรู้จากเพื่อนวัยเดียวกัน

ข้อมูลชี้ชัดว่า ระบบโรงเรียนที่ปฏิบัติเช่นนี้มีคะแนนต่ำ นโยบายการแข่งขันสูงในการรับนักเรียน
ทำให้นักเรียนเก่งไปรวมกันอยู่ในโรงเรียนที่ดีที่สุด
ทั้งทางด้านวิชาการและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียนและของนักเรียน
จึงเป็นการแบ่งแยกชนชั้นไปโดยปริยาย และสร้างความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลลบต่อการเรียนรู้
นอกจากนี้ โรงเรียนที่ดีกว่ายังมีโอกาสได้ทั้งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง ครูคุณภาพสูง
ในขณะที่โรงเรียนอื่นทั่วไปขาดโอกาส ตัวแปรเหล่านี้ล้วนเป็นผลทางลบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น
(OECD, 2016)

ตัวแปรจากสังคมและวัฒนธรรมของไทยเป็นระบบที่เชื่อฟังผู้มีอำนาจ
คนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนสำคัญหรือมีชื่อเสียง ดังนั้นในวงการศึกษาก็จะมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ
ก็จะใช้ความคิดเห็นจากบุคคลเหล่านั้น ซึ่งถ้าขาดพื้นฐานหรือประสบการณ์ด้านการศึกษา
และไม่ได้คำนึงถึงผลการวิจัยที่ผ่านมา ก็นับว่าเป็นเรื่องเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลง

"นอกจากนี้ สาธารณชนไทยยังขาดวิจารณญาณ และมักเชื่อทันทีที่มีคนบอกอะไร
โดยไม่ได้อะไรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
วัฒนธรรมการขาดความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์นี้ถูกส่งต่อเข้าไปในโรงเรียน
นักเรียนไม่ได้ถูกฝึกให้คิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การเรียนของนักเรียนจึงมักจบท้ายด้วยการกวดวิชา
และเน้นการเรียนเพื่อสอบมากกว่าเพื่อความเข้าใจ" รายงานเนนย้า

ด้านงบประมาณด้านการศึกษา จากข้อมูลล่าสุดระบุว่า "ไทยใช้เงินต่อหัวกับเด็ก 23.1% ของ GDP" นั้น
รายงานวิจัยชี้ว่า ในความเป็นจริงแล้ว ไทยมีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพียง 4.0% ของ GDP เท่านั้น
โดยตัวเลขที่อ้างค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (% ของ GDP) นั้น
ที่จริงไม่ได้เป็นตัวชี้วัดว่าจะมีเงินใช้จ่ายทางการศึกษามากหรือน้อยเพียงใด
อาจชี้บอกได้แต่ความตั้งใจของประเทศหนึ่งๆ ที่จะให้การ การเทียบ % ของ GDP จึงไม่ได้บอกข้อมูลอะไรมาก
แต่ตัวเลขที่จะชี้วัดประสิทธิภาพการศึกษาได้คือ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสะสมต่อหัวมากกว่า

เวลาเรียนหรือคุณภาพการใช้เวลาเรียนของไทยเมื่อเทียบกับฮ่องกง ที่ใช้เวลาเรียน 790 ชม./ปี
ในขณะที่ไทยใช้เวลาเรียน 1,200 ชม./ปี ถ้าให้ข้อมูลเพียงเท่านี้ อาจทำให้ระดับนโยบายตกใจ
และรีบลดเวลาเรียนก็เป็นได้ ที่จริงข้อมูล 1,200 ชม. นั้นไม่ใช่สำหรับระดับมัธยมศึกษา
นักเรียนไทยมีเวลาเรียนปกติตามตาราง 1,000 ชม./ปี อย่างไรก็ตาม
การใช้เวลาเรียนต้องดูประกอบกับจำนวนวิชาที่เรียน การให้ลำดับความสำคัญแก่วิชาด้วย จากการสำรวจของ PISA
ฮ่องกง มีเวลาเรียนตามตารางปกติ 697 ชม. แต่ให้เวลาเรียนคณิตศาสตร์ 267.6 นาที/สัปดาห์
ขณะที่ไทยมีเวลาเรียน 1,000 ชม./ปี แต่ให้เวลาเรียนคณิตศาสตร์ 205.9 นาที/สัปดาห์
แสดงว่านักเรียนไทยใช้เวลาด้านอื่นๆ มาก ทำให้เรียนวิชาหลักได้น้อยกว่า
และในระบบไทยยังให้นักเรียนทำการบ้านมาก หรือมอบหมายงานให้ทำเกินเวลาที่นักเรียนจะสามารถทำได้
นอกจากนั้น นักเรียนและพ่อแม่ยังนิยมการเรียนพิเศษนอกเวลา นักเรียนจึงไม่มีเวลาจะย่อย
ทบทวนสิ่งที่เรียนมาจากโรงเรียน ข้อมูล PISA ชี้ว่า การใช้เวลาทำการบ้านมากและการเรียนพิเศษนอกเวลา
ส่งผลกระทบทางลบต่อการเรียนรู้

"จุดยุติ (End Point) ต้องยอมรับความจริงว่าคุณภาพการศึกษาไทยยังห่างไกลความเป็นเลิศ
การแก้ไขปรับปรุงจึงเป็นเรื่องรีบด่วน
ผลการวิจัยที่ชี้ความอ่อนด้อยน่าจะเป็นจุดเริ่มของการแก้ไขที่ถูกจุดทั้งในด้านการจัดการทางการศึกษา
สังคมและวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมการไม่คิด เชิงวิพากษ์วิจารณ์ ความนิยมในการที่ต้องให้ผู้อื่นบอก
การกวดวิชาที่เป็นผลพวงจากความนิยมนี้ ตัวแปรเหล่านี้
ผลการวิจัยชี้ชัดว่าส่งผลกระทบทางลบต่อคุณภาพการศึกษา" รายงานสรุป.

ขอบคุณที่มาเนื้อหาข่าวจาก [ไทยโพสต์ วันที่ 9 มิถุนายน 2560](#)

